PRACE NAUKOWE
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
RESEARCH PAPERS
of Wrocław University of Economics

314

Przyszłość rachunkowości i sprawozdawczości – założenia, zasady, definicje Ujawnienia informacji w sprawozdaniu finansowym

Redaktorzy naukowi

Zbigniew Luty
Aleksandra Łakomiak
Alicja Mazur

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiejkolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-323-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp 9

Jolanta Chluska, Wybrane aspekty porównywalności sprawozdań finansowych 11
Małgorzata Cieciura, Pomiar jako jedna z naczelnych cech systemu rachunkowości finansowej w kontekście społecznej odpowiedzialności biznesu. 21
Jerzy Gierusz, Postulowana forma ujawnień w sprawozdaniu z całkowitych dochodów 31
Yury Y. Karaleu, Rozwój sprawozdawczości finansowej w przyszłości: tradycyjna rachunkowość a islamska koncepcja rachunkowości 45
Joanna Koczar, Porównywalność informacji w raportach o społecznej odpowiedzialności biznesu 52
Anna Kuzior, Informacje dodatkowe do sprawozdania finansowego i kierunki ich zmian 63
Irina Loukianova, Księga główna i jej lustrzane odbicie – problemy sprawozdawczości finansowej białoruskich oddziałów międzynarodowych koncernów 75
Aleksandra Łakomiak, Definiowanie pojęć w rachunkowości a cechy jakościowe sprawozdania finansowego 83
Teresa Martyniuk, Katarzyna Szawczak, Raportowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw 104
Anna Mazurczak, Raporty społeczne jako uzupełnienie informacji ujawnianych przez spółki giełdowe w Polsce 119
Agnieszka Nóżka, Sprawozdawczość kapitału intelektualnego w kontekście potrzeb informacyjnych interesariuszy 130
Małgorzata Rówińska, Raportowanie całkowitego dochodu – zmiany w regulacjach MSR 1 143
Janusz Samelak, Ramy koncepcyjne zintegrowanego sprawozdania jako formy raportowania CSR 155
Tatiana Sviridovich, Sprawozdawczość finansowa banków w Republice Białorusi – stan obecny i perspektywa przejścia na MSSF 166
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz, Definiowanie zakresu, zasięgu i jakości zintegrowanego sprawozdania 174
Marzena Tatarska, Sprawozdawczość zintegrowana na przykładzie Grupy Lotos S.A. 187
Agnieszka Tłaczała, Piotr Tłaczała, Prezentacja innych całkowitych dochodów według standardów międzynarodowych 200

Tatiana Verezubova, Doskonalenie rachunkowości i sprawozdawczości białoruskich ubezpieczycieli 211
Ewa Walińska, Anna Jurewicz, Ujawnianie informacji w raporcie finansowym – czy potrzebne są ramy konceptualne? 218
Natallia Yauseichykava, Ewidencje podatkowe osób fizycznych prowadzących działalność w Republice Białoruś – perspektywy zmian 236
Joanna Zuchewicz, Zintegrowane sprawozdanie finansowe jako instrument prezentacji gospodarczych i społecznych dokonań jednostki 247

Summaries

Jolanta Chluska, Chosen aspects of the financial statements comparability 20
Małgorzata Cieciura, Measurement as one of the main features of the system of financial accounting in the context of Corporate Social Responsibility 30
Jerzy Gierusz, Recommended presentation of Statement of Comprehensive Income 44
Yury Y. Karaleu, Future development of financial reporting: conventional accounting and islamic concept 51
Joanna Koczar, Comparability of information in reports on Corporate Social Responsibility 62
Anna Kuzior, Additional information to financial statements and directions of their changes 74
Irina Loukianova, Ledger and its mirror image – problems of financial reporting of Belarus branches of international concerns 82
Aleksandra Łakomiak, Definition of terms in accounting vs. qualitative characteristics of financial statement 103
Teresa Martyniuk, Katarzyna Szawczak, Corporate Social Responsibility reporting 118
Anna Mazurczak, Social reports as a supplement of information disclosed by public companies in Poland 129
Agnieszka Nóżka, Reporting on intellectual capital and information needs of stakeholders 142
Małgorzata Rówińska, The statement of comprehensive income – the change of IAS 1 regulations 154
Janusz Samelak, Conceptual framework of integrated report as a form of CSR reporting 165
Tatiana Sviridovich, Current status and prospects for the conversion of financial reporting of banks in the Republic of Belarus to the international standards 173
Elżbieta Izabela Szczepankiewicz, Defining the scope, coverage and quality of integrated report 186

Marzena Tatarska, Integrated reporting on the example of the Lotos Group Joint Stock Company 199
Agnieszka Tłaczała, Piotr Tłaczała, Presentation of other comprehensive income according to international standards 210
Tatiana Verezubova, Improvement of accounting and reporting of Belarussian insurance companies 217
Ewa Walińska, Anna Jurewicz, Disclosure of information in financial report. Are conceptual frameworks needed?..... 235
Natallia Yauseichykava (Natalia Jewsiejczikowa), Tax records of individual entrepreneurs in Belarus − prospects of change 246
Joanna Zuchewicz, Integrated financial statement as the instrument of an entity's economic and social performance presentation 256

PRACE NAUKOWE UNIWERSYTETU EKONOMICZNEGO WE WROCŁAWIU
RESEARCH PAPERS OF WROCŁAW UNIVERSITY OF ECONOMICS nr 314 • 2013
Przyszłość rachunkowości i sprawozdawczości – założenia, zasady, definicje ISSN 1899-3192
Ujawnienia informacji w sprawozdaniu finansowym

Tatiana Sviridovich
Białoruski Państwowy Uniwersytet Ekonomiczny, Mińsk
Republika Białorusi

SPRAWOZDAWCZOŚĆ FINANSOWA BANKÓW W REPUBLICE BIAŁORUSI – STAN OBECNY I PERSPEKTYWA PRZEJŚCIA NA MSSF

Streszczenie: W artykule omówiono problemy związane z przekształcaniem sprawozdań finansowych banków Republiki Białorusi i dostosowaniem do wymagań MSSF. Wykazano podstawowe różnice pomiędzy wymogami MSSF a regulacjami prawnymi w Republice Białorusi w zakresie prowadzenia sprawozdawczości. Wynikają one głównie z historycznie ukształtowanych różnic w wykorzystywaniu informacji finansowych zawartych w sprawozdaniach.

Słowa kluczowe: sprawozdawczość banków, międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej.

1. Wstęp

Dla wielu państw stosowanie międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej nie jest niczym nowym, ale nadal stanowi na tyle ważne zagadnienie, że rządy poszczególnych krajów podejmują konkretne decyzje dotyczące regulacji danej kwestii, aby zapewnić przystawalność standardów do obecnych wymogów rynków międzynarodowych.

Obecnie na świecie dominują dwa systemy standardów: amerykański (USA GAAP) i IAS/IFRS – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (dalej: MSSF) – opracowywane przez Radę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Londyn).

Wiele krajów, np. państwa członkowskie Unii Europejskiej, Wspólnoty Niepodległych Państw oraz Chiny przyjęły zasady MSSF jako podstawę tworzenia sprawozdawczości finansowej. Nasz najbliższy strategiczny partner – Rosja – dokonuje przejścia na MSSF w ramach „Programu reformy sprawozdań księgowych zgodnie ze standardami międzynarodowej sprawozdawczości finansowej", zatwierdzonego Rozporządzeniem Rządu Federacji Rosyjskiej nr 283 z 6 marca 1998 r. Z kolei Rada Ministrów Ukrainy Rozporządzeniem nr 1706 z 28 października 1998 r. zatwierdzi-

ła „Program reformy systemu księgowości z zastosowaniem standardów międzynarodowych". Również Kazachstan i Kirgistan podejmują kwestię MSSF na poziomie krajowej księgowości i sprawozdawczości (Kazachstan po raz pierwszy przyjął MSSF 1 stycznia 2006 r.).

Podobnie jak w Rosji i na Ukrainie, w Republice Białorusi w 1998 r. został opracowany i zatwierdzony Rozporządzeniem Rady Ministrów nr 694 z 4 maja 1998 r. „Państwowy program przejścia na międzynarodowe standardy w księgowości w Republice Białorusi". Celem reformy systemu księgowości w ramach danego programu jest zapewnienie, aby krajowy system księgowości odpowiadał międzynarodowym standardom sprawozdawczości finansowej i wymogom gospodarki rynkowej.

Po przyjęciu programu państwowego w Republice Białorusi w poszczególnych gałęziach gospodarki zostały przeprowadzone prace w zakresie wprowadzania międzynarodowych standardów, ale z różnym skutkiem. Liderami w tej dziedzinie stały się banki. Bank Narodowy Republiki Białorusi podjął decyzję o opracowaniu na podstawie standardów międzynarodowych krajowych standardów sprawozdawczości finansowej dla sektora bankowego. Izba Przedstawicieli Zgromadzenia Narodowego Republiki Białorusi zatwierdziła propozycję Banku Narodowego, wnosząc ją do Kodeksu Bankowego Republiki Białorusi. Dotychczas zostało przyjętych i ma zastosowanie około 19 krajowych standardów sprawozdawczości finansowej. Nieco mniej pod względem prac metodologicznych, zbliżających białoruskie standardy księgowości ze standardami międzynarodowymi, wykonały inne przedsiębiorstwa państwowe. Od chwili przyjęcia programu państwowego opracowano szereg aktów normatywnych, które w jakimś stopniu odpowiadają normom międzynarodowych standardów.

W Republice Białorusi uznanie międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej za podstawę do kształtowania transparentnej sprawozdawczości stanowi ważny krok przede wszystkim na drodze do przyciągania kapitału obcego, pozwalający na poprawę wzajemnych relacji z inwestorami zagranicznymi, co z kolei będzie sprzyjać zwiększeniu liczby wspólnych projektów.

W ostatnim czasie, ze względu na zakrojone na szeroką skalę wprowadzanie nowoczesnych technologii komunikacyjnych, wzrosły jeszcze bardziej wymogi dotyczące jednolitej interpretacji sprawozdawczości finansowej. Proces inwestycyjny prowadzony „na bieżąco" za pośrednictwem internetu nabiera rozmachu, co stanowi jeszcze jeden poważny argument na rzecz unifikacji standardów sprawozdawczości. Już w najbliższej przyszłości prowadzenie biznesu na poziomie międzynarodowym będzie niemożliwe bez wykorzystania jednolitych norm w księgowości, stosowanych niezależnie od przynależności do danego państwa.

Celem artykułu jest porównanie podstawowych zasad przygotowywania i sporządzania sprawozdań wg MSSF i prawodawstwa krajowego Białorusi oraz wskazanie problemów związanych z przejściem na standardy międzynarodowe.

2. Porównanie sprawozdawczości wg MSSF i przepisów krajowych

Księgowość prowadzona na Białorusi wymaga sporządzenia szczegółowych dokumentów potwierdzających, że każda operacja została dokonana zgodnie z instrukcjami i normatywnymi aktami prawodawczymi, podczas gdy w przypadku MSSF za podstawowe kryterium uznaje się zasadność ekonomiczną przeprowadzanej operacji, mającą uzasadnienie w każdym standardzie i jego interpretacji. Takie podejście wymaga przede wszystkim wyższych kwalifikacji od pracowników księgowości, którzy będą wydawać opinię co do istoty przeprowadzanych operacji.

Opracowując politykę rachunkowości zgodnie ze standardami krajowymi, należy zatwierdzić cały szereg dokumentów, takich jak: formularze pierwotnych dokumentów księgowych, dokumenty dla wewnętrznej sprawozdawczości, zasady obrotu dokumentami itd. W MSSF 8 „Polityka rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów" pojęcie polityki sprawozdawczej zostało potraktowane w inny sposób: „są to zasady, podstawy, warunki, prawidłowości i praktyczne rozwiązania przyjęte przez firmę w celu przygotowania i prezentacji sprawozdawczości finansowej". Zarówno standardy krajowe, jak i MSSF wymagają opisu zasad polityki rachunkowości w uwagach do sprawozdawczości finansowej. W przypadku standardów krajowych konieczne jest zatwierdzenie oddzielnego dokumentu dotyczącego polityki rachunkowości. Natomiast normy MSSF określają podobne działanie jako pożądane, jednak nie obowiązkowe, gdyż informacje mogą zostać podane w uwagach do sprawozdawczości finansowej.

Również standardy międzynarodowe pozwalają na stosowanie dowolnych form bilansu i innych sprawozdań z obligatoryjnym włączeniem ustalonej minimalnej liczby pozycji. Dodatkowe pozycje powinny być wymieniane wówczas, gdy są wymagane przez konkretny standard lub gdy takie wymienienie jest konieczne dla wiarogodnego przedstawienia sytuacji finansowej jednostki. Nazwa i kolejność następowania pozycji mogą się zmieniać w zależności od charakteru wykonywanej przez podmiot operacji, tak aby zapewnić informacje niezbędne do wszechstronnego zrozumienia jego sytuacji.

Formy sprawozdawczości oraz algorytmy ich sporządzania zostały zatwierdzone w prawie bankowym, opisującym poszczególne punkty sprawozdawczości oraz określającym te parametry, które powinny zostać włączone do poszczególnych punktów. Podstawowe różnice pomiędzy wymogami MSSF a regulacjami prawnymi w Republice Białorusi w zakresie prowadzenia sprawozdawczości, uwarunkowane historycznie, dotyczą wykorzystywania informacji finansowych zawartych w formularzach sprawozdawczych. Informacje finansowe ze sprawozdawczości przygotowanej zgodnie z MSSF są wykorzystywane przede wszystkim przez inwestorów, akcjonariuszy firmy i jej pracowników.

Białoruska sprawozdawczość bankowa jest przygotowana przede wszystkim na przedkładanie sprawozdań Bankowi Narodowemu, inspekcji Ministerstwa ds. Podatków i Opłat, nadrzędnym koncernom i innym organom kontrolnym. To, że wy-

mienione grupy są zainteresowane różnymi informacjami, warunkuje również duże zróżnicowanie zasad sprawozdawczości. Piętno odcisnęło także znaczenie wymogów białoruskiego prawa podatkowego. Dlatego obecnie sprawozdawczość księgowa pełni w naszym kraju raczej funkcję pomocniczą; informacje w niej zawarte nie mają dużego wpływu na proces podejmowanie decyzji przez jej odbiorców. Surowe uregulowania prawne doprowadziły do tego, że sprawozdawczość finansowa na Białorusi nie pozwala na uzyskanie wiarygodnego i obiektywnego obrazu działalności firmy czy banku, a takie właśnie zadanie ma sprawozdawczość MSSF.

Kolejną różnicą między krajowymi a międzynarodowymi standardami jest to, że wymogi stawiane wobec polityki sprawozdawczości w przypadku MSSF są o wiele bardziej liberalne niż na Białorusi. Dotyczy to na przykład wyboru planu kont, który stanowi indywidualną sprawę przedsiębiorcy. Jeśli taka jest jego wola, może on w ogóle nie sporządzać planu; przeprowadzane operacje gospodarcze mogą być po prostu opisywane słownie. Natomiast zgodnie z białoruskim prawem plan kont jest obligatoryjny zarówno dla przedsiębiorstw, jak i systemu bankowego.

Międzynarodowe standardy zawsze charakteryzowało odejście od nadmiernego uszczegółowienia. Nawet ważne zasady zawarte w standardach często formułuje się tylko raz – bez powtórzeń, przytaczania w innej formie i podawania przykładów. Szczegóły oraz praktyczna realizacja wymogów zawartych w standardach są pozostawione uznaniu i profesjonalnej ocenie osób zajmujących się sprawozdawczością. Im dłużej standardy MSSF są stosowane, nie tylko w Republice Białorusi, tym więcej pojawia się pytań, ponieważ specjaliści proszą o komentarze i wyjaśnienia. Brak takich wyjaśnień prowadzi do różnych interpretacji i braku konsekwencji w stosowaniu MSSF.

Należy również zaznaczyć, że obecnie banki w Republice Białorusi przy uznawaniu dochodów i wydatków stosują zasadę naliczania, zgodnie z którą dochody i wydatki są zaksięgowywane w tym okresie rozliczeniowym, którego dotyczą, niezależnie od faktycznego czasu ich otrzymania (wpłynięcia).

Narodowy Bank Białorusi opracował krajowe standardy sprawozdawczości finansowej, które odpowiadają standardom międzynarodowym. Otrzymują one te same nazwy i numery, jak standardy MSSF. Takie podejście zostało wybrane nieprzypadkowo. Miało ono na celu zapewnienie jednolitego podejścia do zrozumienia i wykorzystania standardów w działalności praktycznej, ponieważ specjaliści z banków mogą dodatkowo korzystać ze źródeł w języku angielskim. Spośród 37 funkcjonujących MSSF Narodowy Bank Republiki Białorusi wybrał 19 najważniejszych dla działalności bankowej. Krajowe standardy sprawozdawczości finansowej są stosowane przez banki w przypadku sprawozdawczości finansowej o charakterze ogólnym (indywidualnym) i skonsolidowanej.

Jednak należy zauważyć, że niektóre standardy międzynarodowe nie są stosowane w krajowym systemie księgowości, a co za tym idzie i w systemie sprawozdawczości, ze względu na szereg obiektywnych przyczyn. Główna przyczyna to zależność księgowości od rachunkowości podatkowej. Nie są również stosowane wymogi

takich standardów, jak MSR 2 „Zapasy", MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe" oraz innych, które nie mogą zostać opracowane przez Bank Narodowy Republiki Białorusi, ponieważ regulacja wymienionych kwestii należy do kompetencji Ministerstwa Finansów Republiki Białorusi, Ministerstwa Gospodarki Republiki Białorusi i Ministerstwa ds. Podatków i Opłat Republiki Białorusi.

W celu dalszego doskonalenia krajowego systemu księgowości i sprawozdawczości oraz przejścia na system sprawozdawczości zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej rząd Republiki Białorusi utworzył grupę roboczą, do której zadań należy opracowywanie projektów zmian istniejącego prawa, zapewniających prowadzenie księgowości i sprawozdawczości na zasadach zawartych w MSSF.

Proces przechodzenia systemu bankowego na standardy międzynarodowe nie może zostać uznany za całkowicie zakończony, dlatego też prace w danym kierunku będą kontynuowane.

Jeszcze jednym czynnikiem, który stanowi obiektywną trudność przy wprowadzaniu MSSF, jest duży stopień skomplikowania danych standardów. W przypadku większości banków (nie tylko małych, ale również średnich) stosowanie MSSF w pełni oznacza zbyt duże wydatki, szczególnie na przygotowanie ogromnej ilości informacji, które należy podać w komentarzach do sprawozdawczości.

3. Perspektywy przejścia banków na standardy międzynarodowe

Należy zaznaczyć, że kwestie związane z przejściem na międzynarodowe zasady księgowości zajmują ważne miejsce w tworzeniu krajowego systemu bankowego. Zdaniem wielu specjalistów zajmujących się systemem bankowym obecnie w prywatnych bankach istnieją już przesłanki do rozwiązania tego problemu, jednak można również wymienić czynniki hamujące ten proces. Pierwszym z nich jest częsty brak wykwalifikowanych księgowych w różnych bankach prywatnych. Silny deficyt takich specjalistów odczuwają szczególnie niedawno utworzone banki.

Jest rzeczą oczywistą, że bez aktywnego udziału samych banków oraz różnych stowarzyszeń zrzeszających banki bardzo trudno będzie rozwiązać problem przygotowania wykwalifikowanych księgowych. Obecnie ważne zadanie stanowi przygotowanie dla podmiotów krajowych (w tym również dla banków) pracowników, którzy byliby w stanie samodzielnie, bez angażowania specjalistów z zewnątrz, dokonywać transformacji sprawozdawczości z krajowych standardów na MSSF. Białoruskie uczelnie włączyły do planów nauczania badanie międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej. Specjaliści praktycy mogą uczestniczyć w kursach doskonalenia zawodowego. Zrzeszenie społeczne Białoruskie Stowarzyszenie Księgowych również włączyło się aktywnie do procesu przejścia sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstw działających w Republice Białorusi na zasady MSSF i przygotowuje oraz szkoli specjalistów w danym zakresie.

Czynnikiem hamującym proces dostosowawczy jest również zasadnicza zmiana wyobrażenia o zawodzie księgowego, która obecnie dokonuje się w praktyce bankowej w związku z zapoznaniem się z międzynarodowymi standardami rachunkowości. O ile wcześniej uważano, że księgowość sprowadza się wyłącznie do prowadzenia rachunków, o tyle obecnie zauważamy, że za granicą banki odeszły od podobnego rozumienia zagadnienia. Prowadzenie zapisów dotyczących rachunków stanowi tylko część księgowości. Oprócz tego księgowość obejmuje także analizę ewidencjonowanych informacji i udział w podejmowaniu decyzji dotyczących zarządzania bankiem. Przy dokonywaniu oceny personelu bankowego udział w analizie i zarządzaniu powinien być uważany za obowiązkowy dla pracowników księgowości.

Trzecim czynnikiem hamującym proces jest brak bazy normatywnej w przypadku prowadzenia księgowości dla całego szeregu operacji bankowych. Istniejące standardy krajowe utrudniają analizę działalności bankowej, nie pozwalają na stosowanie wskaźników i współczynników oceny pewności, stabilności banków, które są stosowane w zagranicznej praktyce bankowej.

Oprócz tego poziom wyposażenia technicznego w zakresie środków do przekazu danych, środków łączności i ochrony informacji bankowych przed przenikaniem fałszywych dokumentów jest niewystarczający; niski jest też ogólny poziom bezpieczeństwa bankowego, w tym bezpieczeństwa informatycznego. Stąd wynika niezdolność niektórych banków do zapewnienia tajemnicy bankowej, chociaż rozwój sektora bankowego wymaga, aby tajemnica bankowa została podniesiona do rangi tajemnicy państwowej (zgodnie z ze statystykami publikowanymi na Zachodzie około 60% wszystkich przestępstw w bankowości jest dokonywanych przez pracowników banków).

Kolejnym czynnikiem hamującym jest niewystarczający poziom profesjonalizmu niektórych podmiotów audytorskich w zakresie księgowości, brak odpowiedzialności za jakość dokonywanych kontroli również wpływa negatywnie na ogólny poziom prac księgowych.

Infrastruktura bankowa powinna obejmować przeprowadzanie wykwalifikowanego audytu, który nie tylko potwierdzi sprawozdawczość, ale również oceni kwalifikacje kierownictwa i jakość zarządzania bankiem na podstawie analizy ryzyka, płynności, dochodowości itp. Należy uwzględnić też wykwalifikowany personel prawniczy, agencję rejestrującą zastawy w celu uniknięcia podwójnego lub wielokrotnego ich stosowania.

W 2010 r. Centrum Banku Światowego ds. Reformy Sprawozdawczości Finansowej przygotowało „Referat o przestrzeganiu standardów i kodeksów. Rachunkowość i audyt". Celem referatu była ocena aktualnego stanu przechodzenia na międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej. W referacie została również przeprowadzona analiza porównawcza MSSF i krajowych standardów z punktu widzenia ich podobieństw i możliwości zastosowania. Z tabeli porównawczej wynika, że obecnie na Białorusi nie stosuje się 16 z 37 międzynarodowych standardów, po-

nieważ brakuje odpowiednich postanowień lub instrukcji. Ani standardy krajowe, ani sprawozdawczość bankowa nie są jeszcze ostatecznie opracowane i nie odpowiadają pod każdym względem standardom MSSF.

4. Zakończenie

Pomimo istniejących problemów nie ma wątpliwości co do tego, że w dłuższej perspektywie przyszłość należy do MSSF. Przejście na standardy międzynarodowe stwarza nowe możliwości zarówno dla banków, jak i całego państwa.

Podstawową zaletą związaną z wprowadzeniem MSSF dla białoruskiego biznesu jest możliwość wyjścia kapitału na rynki zagraniczne oraz obniżenie ceny pozyskiwanego kapitału. Na zagranicznych rynkach kapitał podmiotu napotyka wymogi kredytodawców w zakresie udostępniania informacji finansowych o wysokiej jakości. Zachodnie instytucje finansowe nie są w stanie ocenić sytuacji finansowej i wyników działalności kredytobiorców na podstawie informacji przygotowanych zgodnie z prawem białoruskim. Poza tym prowadzenie sprawozdawczości finansowej zgodnie z MSSF pozwala na otrzymanie w miarę wiarygodnego i obiektywnego obraz stanu firmy, a więc obniża się w ten sposób związane z nieprzejrzystością sprawozdawczości finansowej ryzyko kredytodawcy.

Oczywisty jest fakt, że żaden krajowy rynek finansowy nie może się rozwijać w oderwaniu od rynków międzynarodowych. Niemniej przejście na standardy międzynarodowe zostanie zakończone dopiero wtedy, gdy każdy księgowy będzie na poziomie profesjonalnym znać podstawy MSSF, a zarządzający – będzie rzeczywiście zainteresowany udostępnianiem wiarygodnych i obiektywnych informacji.

Należy podkreślić, że przejście na standardy MSSF powinno być dokonywane z uwzględnieniem ukształtowanych tradycji krajowych, specyfiki rozwoju gospodarczego Republiki Białorusi, a nie poprzez bezkrytyczne kopiowanie doświadczeń zachodnich.

Literatura

Kodeks bankowy Republiki Białorusi: Kodeks Republiki Białorusi nr 441 z 25 października 2000 r. w red. Ustawy Republiki Białorusi nr 372-z z 8 lipca 2008 r. (Банковский кодекс Республики Беларусь: Кодекс Республики Беларусь от 25.10.2000 г., №441-з: в ред. Закона Республики Беларусь от 08.07.2008г., №372-з).

Instrukcja o trybie organizacji księgowości i sprawozdawczości w Banku Narodowym i bankach Republiki Białorusi: postanowienie Rady Nadzorczej Narodowego Banku Republiki Białorusi nr 198 z 26 czerwca 2007 r. (Инструкция о порядке организации бухгалтерского учета и отчетности в Национальном банке и банках Республики Беларусь: постановление Совета директоров Национального банка Республики Беларусь от 26.06.2007 г., №198).

Rekomendacje metodyczne o trybie przejścia krajowej sprawozdawczości księgowej na format odpowiadający międzynarodowym standardom sprawozdawczości finansowej: nakaz Ministerstwa Fi-

nansów Republiki Białorusi nr 48 z 14 lutego 2008 r. (Методические рекомендации о порядке трансформации отечественной бухгалтерской отчетности в формат, соответствующий международным стандартам финансовой отчетности: приказ Министерства Финансов Республики Беларусь от 14.02.2008 г. № 48).

Krajowe standardy sprawozdawczości finansowej. (Национальные стандарты финансовой отчетности).

O księgowości i sprawozdawczości – Ustawa Republiki Białorusi z uwzględnieniem zmian i uzupełnień Nr 3321-XII z 18 października 1994 r. (О бухгалтерском учете и отчетности. – Закон Республики Беларусь с учетом изменений и дополнений от 18.10.1994 г. № 3321-XII).

O prowadzeniu księgowości w bankach znajdujących się na terytorium Republiki Białorusi: Postanowienie Rady Nadzorczej Narodowego Banku Republiki Białorusi nr 283 z 19 września 2005 r. (О ведении бухгалтерского учета в банках, расположенных на территории Республики Беларусь: постановление Совета директоров Национального банка Республики Беларусь от 19.09.2005 г. № 283).

O państwowym programie przejścia na międzynarodowe standardy księgowości w Republice Białorusi: postanowienie Rady Ministrów Republiki Białorusi nr 694 z 4 maja 1998 r. (О государственной программе перехода на международные стандарты бухгалтерского учета в Республике Беларусь: постановление Совета Министров Республики Беларусь от 04.051998 г. № 694 с учетом изменений и дополнений).

Rekomendacje dotyczące prowadzenia przez banki Republiki Białorusi sprawozdawczości finansowej zgodnie ze standardami międzynarodowej sprawozdawczości finansowej: pismo Narodowego Banku Republiki Białorusi nr 20-12/46 z 28 czerwca 2008 r. (Рекомендации по составлению банками Республики Беларусь финансовой отчетности в соответствии с международными стандартами финансовой отчетности: письмо Национального банка Республики Беларусь от 28.06.2008 г. № 20-12/46).

CURRENT STATUS AND PROSPECTS FOR THE CONVERSION OF FINANCIAL REPORTING OF BANKS IN THE REPUBLIC OF BELARUS TO THE INTERNATIONAL STANDARDS

Summary: This paper discusses problems associated with the conversion of financial statements of banks of the Republic of Belarus and the adaptation to the requirements of IFRS. Fundamental differences between IFRS and the regulations of the Republic of Belarus in the field of reporting have been presented. They arise mainly from historically developed differences as to the use of the financial information included in the reports.

Keywords: reporting of banks, international financial reporting standards.